

תאריך: 23.7.2018
בתשובה נא לציין: 31490

בדואר רשום ובפקס

לכבוד
עו"ד דניאל סלומון
היועץ המשפטי
לרשות האוכלוסין וההגירה
מסילת ישרים 6
ירושלים

שלום רב,

הנדון:

הסדרת מעמדם החוקי של ילדים לתושבי קבע שאיבדו את מעמדם ושבקשת ההורה המשמורן שלהם לפתיחה בהליך להשבת מעמד אושרה

רחוב אבו עוביידה 4
ירושלים 97200
טל. 02.6283555
פקס. 02.6276317

شارع أبو عبيده 4
القدس 97200
هاتف. 02. 6283555
فاكس. 02. 6276317

mail@hamoked.org.il
www.hamoked.org.il

1. בשם המוקד להגנת הפרט, ארגון זכויות אדם המייצג, בין השאר, רבים מתושבי ירושלים המזרחית המשתייכים לאוכלוסייה הילידית של העיר ופועל להגנה על זכויותיהם בעירם ומולדתם, הריני לבקש את תשומת ליבך הראויה והתייחסותך העניינית והזריזה לדברים הבאים.
2. כידוע לך, עמדתו העקרונית והעקבית של המוקד להגנת הפרט הינה כי ההלכה שנקבעה בבג"ץ 282/88 **עווד נ' ראש הממשלה ושר הפנים** אינה יכולה לעמוד ודינה להתבטל. זאת מהטעם שמעמדה של האוכלוסייה הילידית של ירושלים המזרחית אינו ניתן להפקעה, בהיות המשתייכים לאוכלוסייה זו, תושבים ילידים ששורשיהם נטועים במקום מזה דורות וזיקתם לעירם חזקה, עמוקה ושורשית. עמדה זו קיבלה משנה תוקף בשלהי שנת 2017 במסגרת הערותיו של בית משפט העליון בפסק דינו בע"מ 5037/08 **חליל נ' שר הפנים** בעניין הלכת עווד.
3. ביום 14.3.2017 ניתן פסק דינו של בית משפט העליון בהליך ע"מ 3268/14 **אלחאק נ' שר הפנים**. במסגרת ההליך דהתם הודיעה רשות האוכלוסין באופן רשמי לבית המשפט על מדיניות מרחיבה ומקילה בה החלה לנקוט זמן מה עובר לפסק הדין, בכל הנוגע לטיפול בבקשות של תושבי קבע מירושלים המזרחית אשר איבדו את מעמדם בעקבות הגירה לחו"ל ומבקשים להשיב לעצמם את מעמדם.
4. בסעי' 20 לפסק הדין נכתב, בין השאר, כי:

במסגרת הדיון בערעור זה הבהיר בא כוח המדינה כי לאחרונה החליט השר, מכוח שיקול הדעת הרחב המוקנה לו, "**להקל עוד** על מתן רישיון לישיבת קבע לתושבי מזרח ירושלים שתושבותם פקעה". לפיכך "קבע שר הפנים **מדיניות מרחיבה** בנוגע למתן רישיון ישיבה בנסיבות אלה, גם אם המבקש קיבל רישיון לישיבת קבע או התאזרח במדינה זרה" (ההדגשות במקור – ב' א'; להלן: **המדיניות המרחיבה**).

5. הנה כי כן, ועל אף המחלוקת העקרונית שעודנה ניטשת סביב שאלת האפשרות **לשלו** ממי שמשתייך לאוכלוסיית הילידית של ירושלים המזרחית את מעמדו, אין ספק כי הודעת הרשות לבית המשפט במסגרת ע"מ 3268/14 בדבר המדיניות

- המרחיבה והמקלה בטיפול בבקשות להשבת מעמד של אלו המשתייכים לאוכלוסייה זו, הינה צעד חיובי שיש לברך עליו.
6. ברם, בבחינת המתחיל במצווה אומרים לו גמור, נבקש כי למדיניות המקלה עליה הצהירה הרשות זה מכבר, יתווסף נדבך נוסף, הגיוני ואף מתבקש, והכל כפי שנפרט להלן.
7. תושבי קבע רבים מירושלים המזרחית שאיבדו את מעמדם בשל הגירה לחו"ל והשתקעות שם המבקשים לשוב ולהשתקע בכור מחצבתם ולפתוח בהליך להשבת תושבות, הקימו ברבות השנים בהן חיו בניכר משפחות, ונולדו להם ילדים.
8. חלקם של תושבים אלו, שבים אל עיר מולדתם ומולדת אבותיהם כשהם מטפלים בילדים קטינים. ברם, בעוד שעל ההורה, תושב הקבע השב לעירו, מוחלת המדיניות המקלה והוא נכנס להליך בן שנתיים ימים להשבת מעמדו, נותר ילדו הקטין חסר כל מעמד חוקי וזאת כל עוד לא סיים ההורה את ההליך להשבת מעמדו.
9. עמדתנו הינה, כי על אף שאין מדובר חלילה בעניין שנעשה בכוונת מכוון, הרי שמדובר בלקונה בלתי סבירה ובלתי הגיונית, אשר מן הראוי, ואף אין כל מניעה, לכאורה, לתקנה. נסביר.
10. משנקבע כי אין כל מניעה להרחיב את המדיניות ולהקל על בני אוכלוסייתה הילידית של ירושלים המזרחית המבקשים להשיב לעצמם את מעמדם, הדעת נותנת כי הרשות אף תתחשב בנסיבות החיים הטבעיות של אותם מבקשים, שחלקם הקימו משפחות, ושבים לעירם עם ילדיהם שנולדו להם ברבות השנים, כך שיתאפשר להם להשיב את מעמדם תוך התחשבות בנסיבות אלו וללא פגיעה בילדיהם הקטינים.
11. משכך, והואיל וברי כי לפחות חלקם של אותם מבקשים המשתייכים לאוכלוסייה זו אינם שבים לירושלים בגפם אלא עם ילדים שנולדו להם בחו"ל ברבות השנים, קטינים התלויים מסתמא באותם הורים תושבים חוזרים, הרי שאין מקום להותיר את אותם קטינים תלויים על בלימה עד לתום ההליך בו מצוי ההורה התושב שהם מצויים בחזקתו. ילדים אלו, ככל ילד אחר, זכאים לזכויות בסיסיות ובראשן הזכות לבריאות וחינוך ואין מקום למנוע זאת מהם.
12. למותר לציין כי אי מתן אפשרות לקטינים, הסמוכים על שולחן הוריהם ומצויים במשמורתם של אותם תושבים שבקשתם להשבת מעמדם אושרה, והותרתם במצב בלתי אפשרי זה, תהיה לא הוגנת בלשון המעטה.
13. יודגש, כי עד כה, נאלץ המוקד להגנת הפרט לפנות לערכאות בעניינם של אותם קטינים ילדים לתושבים ששבו לירושלים ושבקשתם לפתוח בהליך להשבת מעמדם אושרה. אולם, בכל המקרים הנ"ל הסכימה רשות האוכלוסין במסגרת ההליך המשפטי, כי אותם ילדים יקבלו אשרה חוקית זמנית עד למועד בה יסיים ההורה המשמורן את ההליך להשבת מעמדו.
14. זאת ועוד. על אף ההבדלים הקיימים בין עניינם של ילדים אלו שבעניינם אנו פונים אליכם כיום, לבין ילדים נלווים – שעניינם הוסדר במסגרת עת"ם 389/10 ג'מילה סכאפי ואח' נ' שר הפנים – ולבין עניינם של ילדים שנולדו להורה תושב קבע מחוץ לישראל וממתינים להסדרת מעמדם – שעניינם הוסדר בנוהל מס' 5.2.0020 "קטין שנולד מחוץ לישראל ושרק אחד מהוריו הינו תושב קבע" – אין ספק כי הרציונאל העומד בבסיס ההסדרים שנקבעו לקטינים דהתם, יפה לעניינם של ילדים של תושב קבע שכניסתו להליך להשבת מעמדו אושרה.
15. לאור האמור, והואיל ופנייתנו זו עוסקת בבקשה הגיונית ואף מתבקשת, שלכאורה אף אין כל מניעה לאשרה ללא פנייה לערכאות, נבקשכם את אישורכם לכך כי מכאן ואילך יוסדר מעמדם של ילדים קטינים של תושבי קבע שבקשתם לפתוח בהליך

להשבת מעמדם אושרה, באופן שיגן על זכותם של אותם קטינים לבריאות וחינוך. זאת, תוך יידוע פקידי הרשות האמונים על הטיפול בבקשות להשבת תושבות בעניין.

16. לטיפולך היעיל והזריז בפנייה ולאישורה בהקדם האפשרי נודה,

בכבוד רב,

בנימין אחסתרובה, עו"ד

העתק:

מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה
גב' חגית צור, מנהלת לשכת רשות האוכלוסין, ירושלים המזרחית